

IVO VAN ISTERDAEL, CHIEF ADVISOR CREG

Geen tekort aan gas!

Nu de oorlog in Oekraïne in alle hevigheid woedt, gaan steeds meer stemmen op om Europa volledig af te koppelen van het Russische aardgas. Die discussie op zich voedt een verstoring op de internationale gasmarkt, waardoor de prijzen stijgen tot recordhoogte. En dat terwijl er eigenlijk geen tekort is.

TEKST: PETER OOMS

FOTO: GF | ILLUSTRATIE: SHUTTERSTOCK

De technici van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) stellen dagelijks vast dat de invoer van gas via pijpleidingen uit Noorwegen en het VK de maximale capaciteit benadert. Ook de LNG-terminals van Zeebrugge en Duinkerken draaien als een tierelier.

Zij verwerken vloeibaar gas dat met tankers uit de US, Qatar en andere landen (waaronder Rusland) komt. Al dat gas gaat voor een groot deel

naar Nederland en Duitsland en dient in mindere mate voor binnenlands gebruik. "Het toont glashelder aan dat er bij ons meer dan voldoende aanbod is aan gas. Toch ligt de prijs nu meer dan tien keer hoger dan normaal. De gasproducenten in Noorwegen, de VS, Qatar... verdienen

“Er is bij ons meer dan voldoende aanbod aan gas. Toch ligt de prijs nu meer dan tien keer hoger dan normaal.

massaal, houden de prijzen hoog en vul-len op die wijze ook de diepe zakken van Poetin. Als het de westerse wereld menens zou zijn om via sancties Poetin te treffen, dan volstaat het dat US, Qatar en Noorwegen hun gasprijs laten zakken tot

een normaal niveau. Nu incasseren ze oorlogswinsten en sponsoren ze Rusland. De LNG-tankers met vloeibaar gas veranderen voortdurend van koers om

te kunnen lossen waar op dat ogenblik de prijs het hoogst is. De kosten voor een paar dagen langer rondvaren, verdwijnen in het niets tegen de astronomische winstmarges. Het zijn allemaal tekenen van een verstoorde markt”, zegt Ivo Van Isterdael, chieft advisor voor de energiemarkt van de Belgische energieregulator CREG.

Het model werkt tegen ons

De hoge gasprijzen voor bedrijven en gezinnen vormen één aspect van het probleem. Maar de kost voor aardgas is ook de bepalende factor in de berekening van de elektriciteitsprijs. Europa hanteert het systeem van de marginale prijszetting om te bepalen hoe de opbrengsten van de verkoop van elektriciteit verdeeld worden over de verschillende stroomproducenten. Daarbij gaat men uit van het principe dat de goedkoopste producenten zoveel stroom leveren als ze kunnen. In België is dat hernieuwbare energie uit wind en zon en de kerncentrales. Als er dan nog stroom nodig is, komen de duurdere centrales in actie. De kost voor die laatste stroomproductie bepaalt de prijs voor het geheel van de productie. In België zijn dat de gascentrales. “Sinds oktober kennen we gasprijzen die stegen van een normaal niveau zo rond de 20 euro per megawattuur (MWh) naar pieken van meer dan 300 euro per MWh. Dat heeft ook een enorme impact op de elektriciteitsprijs. Het maakt ook dat de producenten van windenergie en nucleaire stroom nu in een positie zitten om zeer grote overwinsten te boeken, omdat hun kosten niet verhogen. Op wereldschaal wil dit ook zeggen dat de leveranciers van gas — waaronder Rusland — nu zeer veel winst maken. De vraag stelt zich of we deze berekeningsmethode nog moeten blijven gebruiken.

Het model werkte goed in een normale markt, maar nu niet meer. Maar het afschaffen zou neerkomen op het loslaten van de liberalisering van de energiemarkt”, zegt Ivo Van Isterdael.

België heeft een tekort van 135 TWh duurzame stroom

Deze situatie werpt ook een nieuw licht op de langetermijnstrategie van Europa om geen CO₂ meer uit te stoten tegen 2050. Dat houdt hoe dan ook een snelle vermindering in van het gebruik van

van de productie van duurzame elektriciteit via zon, wind, waterkracht enzovoort. In het meest optimistische scenario zou dat goed zijn voor 110 TWh in 2050. België slaagt er dus niet in om in zijn stroomvoorziening te voorzien met alleen deze bronnen. Tegelijk is er een politieke beslissing om op termijn de kerncentrales te sluiten. De vraag stelt zich dan ook waar de overige 135 TWh vandaan moet komen. “Het valt me op dat Elia en ook de federale regering

niet beter onze eigen nucleaire knowhow verder ontwikkelen, lokale bouwbedrijven en technologieondernemingen inschakelen en onze eigen tewerkstelling creëren door de bouw van nieuwe kerncentrales. Daarmee maakt België zich ook echt onafhankelijk van buitenlandse mogelijkheden. De oorlog maakt het belang van die onafhankelijkheid overduidelijk”, zegt Ivo Van Isterdael.

Een voor de hand liggend tegenargument is dat de huidige uitbater van de Belgische kerncentrales, Engie, er zelf

“ We moeten overwegen of België niet meer stroom kan produceren in eigen kerncentrales.

gas, olie, steenkool en bruinkool. Hoe sneller hoe beter. Maar in elk scenario naar dat objectief moet de productie van elektriciteit nog flink opgedreven worden. Denk maar aan stroom voor elektrische auto's of warmtepompen. Uit de 'Roadmap to net zero'-analyse van Elia, de beheerder van het hoogspanningsnetwerk in België, blijkt dat de stroomproductie in ons land moet stijgen naar 245 TWh in 2050 en dat in het meest optimistische scenario. De netbeheerder maakt ook een projectie van de ontwikkeling

hier vlot overheen gaan en in de eerste plaats rekenen op de invoer van duurzame stroom uit andere landen. Het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk en de Scandinavische landen hebben inderdaad meer potentieel. Toch stel ik vast dat ook daar de nucleaire optie terug op tafel komt. Ik pleit ervoor om ernstig te overwegen of België niet zelf meer stroom kan produceren in eigen kerncentrales. De CREG heeft dat ook bestudeerd en zijn bevindingen overhandigd aan de regering. Dat rapport is echter nooit openbaar gemaakt. Ik vraag me persoonlijk af of we

niet meer wil in investeren. Er zijn ook grote problemen met bouwprojecten voor kerncentrales in het VK en Finland. “De kosten lopen inderdaad op door nieuwe regelgeving en strenge veiligheidsmaatregelen. Maar mits de juiste steun kan dat ook gecompenseerd worden. Ik stel vast dat alle energievormen gesubsidieerd worden of werden: windparken op zee en op land, gascentrales, en tot voor kort ook zonnepanelen. Met een gelijkaardige steun is kernenergie ook weer interessant”, zegt Ivo Van Isterdael. ■